

2. Wat zou ik moeten weten over de nationale dienstplicht in Eritrea?

Jongeren onder de 18 jaar zijn officieel niet dienstplichtig in Eritrea. Waarom dan toch een notitie over de nationale dienstplicht? Daar zijn drie redenen voor. Ten eerste, omdat dienstplicht onderdeel is van een veel breder repressief beleid en de belangrijkste reden vormt voor jongeren om weg te trekken uit Eritrea. Ten tweede omdat het schoolgedrag van amv's in Nederland deels te verklaren is vanuit de implicaties van dienstplicht op individuen en de samenleving. Ten derde omdat in werkelijkheid ook minderjarigen geworven worden. De informatie die hier gegeven wordt kan daarom behulpzaam zijn om Eritrese amv's te begrijpen en de begeleiding beter te laten aansluiten op de wensen en behoeften van Eritrese amv's. Voor het schrijven van de notitie zijn vragen van begeleiders en ervaringen met casuïstiek leidend geweest.

2. Wat zou ik moeten weten over de nationale dienstplicht in Eritrea?	1
2.1 <i>Nationale dienstplicht in Eritrea</i>	1
Wat houdt dienstplicht precies in?	1
Hoe lang duurt de dienstplicht in de praktijk?	2
Hoe wordt er geworven voor de nationale dienstplicht in Eritrea?	3
Onderduiken	3
2.2 <i>Dienstplicht en jongeren</i>	3
Maetot	3
Sawa	4
Waarom willen jongeren in Eritrea niet in dienst?	4
2.3 <i>Wat voor invloed heeft de dienstplicht op de levens van Eritreeërs?</i>	4
Basisbehoeften	4
Familieleven	5
Eritrese waarden en idealen	5
Scholing en zelfontplooiing	5
2.4 <i>De risico's bij het weigeren of ontwijken van de dienstplicht</i>	5
Risico's voor de deserteur	6
Risico's voor de familie	6
2.5 <i>Tips voor de begeleiding</i>	7

Datum : 2 april 2018

Auteurs : Winta Ghebreab en Saba Zerie - Kenniscentrum Eritrese amv's, Veerkracht project

Versie : 1.0

Het kenniscentrum Eritrese amv's is onderdeel van het project Veerkracht, een project van Nidos en Arq Psychotrauma Expert Groep gefinancierd door het AMIF-programma. Het kenniscentrum werkt samen met de culturele mediators, de gedragswetenschappers en de juridische afdeling van Nidos in het beantwoorden van vragen van begeleiders over Eritrese amv's.

Bron: AFP, in BBC artikel

<http://www.bbc.com/news/world-africa-35977605>

2.1 Nationale dienstplicht in Eritrea

Wie is dienstplichtig?

Iedereen is vanaf zijn 18de dienstplichtig. Dus, alle mannen én vrouwen tussen de 18 en 40 jaar. De Eritrese dienstplicht is persoonsgebonden, dit betekent dat deelname niet vervangbaar of af te kopen is. In 2012 introduceerde de regering daarnaast de burgermilitie voor volwassenen tussen de 17 en 70 jaar die niet (meer) in dienst zijn, of al gedemobiliseerd zijn.

Wanneer en waarom is het ingevoerd?

In 1995 werd de nationale dienstplicht door de Eritrese overheid geïntroduceerd. In 1998 is er een grensconflict ontstaan tussen Eritrea en Ethiopië, dat uitmondde tot een conventionele oorlog met naar schatting 100.000 slachtoffers. Met de escalatie van het grensconflict is de overheid steeds harder gaan optreden en vergaande maatregelen gaan invoeren. Het doel van de nationale dienstplicht is om het nationale leger te versterken, het land te beschermen tegen vijanden (Ethiopië) en een generatie te creëren van

gedisciplineerde, hardwerkende, nationalistische Eritreeërs die kunnen werken aan de wederopbouw van het land.¹ In 2012 introduceerde de regering ook de burgermilitie om de civiele taken op te vangen die door het leger, doordat zij zo zwaar belast waren, niet meer uitgevoerd konden worden. Ook deze burgermilitie is verplicht.

Wat houdt dienstplicht precies in?

Officieel bestaat de dienstplicht uit zes maanden *militaire training* en twaalf maanden *actieve dienst in een militaire of civiele functie*. In totaal duurt het minimaal 18 maanden.² Wanneer dienstplichtigen in actieve dienst zijn, werken zij voor overheidsdiensten of in het leger bij infrastructurele werken, landbouw of in de mijnbouw. De Minister van Defensie wijst deze functies aan personen toe, zonder daarbij rekening te houden met persoonlijke voorkeuren. Over het algemeen worden hoger opgeleiden

---

¹ <http://www.reuters.com/article/us-eritrea-politics-insight-idUSKCN0VYOM5>

² VN-Mensenrechtenraad: Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea, Sheila B. Keetharuth (13 mei 2014).

ingedeeld bij de overheidsdiensten en lager opgeleiden in het leger.

In de praktijk betekent dit dat dienstplichtigen aan de andere kant van het land gevestigd kunnen worden, ver weg van hun familie en op locaties zonder elektriciteit, en/of telefoonbereik, met extreem hoge temperaturen en moeilijke leefomstandigheden. Regelmatig naar huis kunnen ze dan niet. Tijdens de dienstplicht mogen mensen hun geloof niet uitoefenen, voor overtreding van deze regel worden ze streng gestraft.³

Hoe lang duurt de dienstplicht in de praktijk?

Officieel duurt de dienstplicht zo'n 18 in totaal maanden, echter blijkt dat veel dienstplichtigen na deze tijd niet gedemobiliseerd worden. Zij blijven een dienstplicht van onbepaalde duur vervullen; meestal in de functie die ook in de 'actieve' diensttijd vervuld werd. Voor velen betekent dit dat zij al **20 jaar gedwongen aan het werk** worden gezet bij infrastructurele werken, landbouw of in de mijnbouw. Door de VN-commissie wordt deze dienstplicht gelijkgesteld aan dwangarbeid.⁴ Dit vooruitzicht is de voornaamste reden waarom jongeren vluchten.

*In Canada hebben Eritrese vluchtelingen (voormalige dienstplichtigen) een rechtszaak aangespannen tegen het Canadese mijnbedrijf Nevsun dat in Eritrea opereert. Zij beschuldigen het bedrijf en de Eritrese regering van dwangarbeid.*⁵

---

³ Algemeen Ambtsbericht Eritrea 2015: p. 26

⁴ VN-Mensenrechtenraad: Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea, Sheila B. Keetharuth (13 mei 2014).

⁵ <https://www.theguardian.com/global-development/2017/nov/23/canadian-mining-firm->

Vrijstelling, verlof en ontslag

Dienstplichtigen kunnen zich alleen vrij door het land bewegen als ze vrijstelling van dienstplicht of toestemming voor verlof hebben. Beide zijn eerder uitzondering dan regel. Dienstplichtigen krijgen van de overheid een 'Menkesakesi'; een pas/kaart waarmee ze binnen Eritrea mogen reizen en waarmee ze zich tijdens verlof bij checkpoints of 'giffa's' kunnen identificeren. Na demobilisatie krijgen dienstplichtigen een aparte kaart. Hiermee krijgen ze meer bewegingsvrijheid op Eritrese grondgebied, maar ze mogen geen andere civiele baan zoeken dan ze tijdens de nationale dienstplicht vervulden; ook als hun werkplek ver van hun huis ligt. Dit maakt het combineren van dienstplicht, met een privé- en familielevens moeilijk en soms simpelweg onmogelijk.⁶ Een dergelijke kaart wordt echter alleen uitgegeven vanaf de 18de leeftijd⁷. Behalve een eventuele schoolkaart bezitten jongeren geen enkele vorm van identificatie.

Er is tijdens de dienstplicht geen mogelijkheid tot het nemen van ontslag of het zoeken van een andere baan en kritiek wordt niet getolereerd. Ook het salaris is vastgesteld door het Ministerie van Defensie en bedraagt zo'n 450 Nakfa per maand, ongeveer 35 euro. Dit is amper genoeg om kookolie van te kopen.⁸

---

historic-legal-case-alleged-labour-abuses-eritrea-nevsun-resources

⁶ David Bozzini in Surveillance & Society: Low tech surveillance and the despotic state in Eritrea (2011). Immigration and Refugee Board of Canada: Eritrea. Military identification cards and permits including appearance (2012-august 2014) (2 september 20). En Algemeen Ambtsbericht Eritrea, p.30

⁷ Algemeen Ambtsbericht Eritrea 2015, p. 30.

⁸ Just Deserters: Why indefinite national service in Eritrea created a generation of Refugees, 2015.

Hoe wordt er geworven voor de nationale dienstplicht in Eritrea?

Voor de nationale dienstplicht worden er op meerdere manieren mensen geworven. Zo is er een opkomstplicht voor mensen tussen de 18 en 40 jaar.⁹ Zij dienen zich persoonlijk te melden bij het registratiekantoor in het gebied waar zij wonen. Daarnaast is er een gelijksoortige opkomstplicht voor de burgermilitie. Via het onderwijssysteem worden ook mensen geworven. In het laatste jaar van hun schoolcarrière worden jongeren al getraind in het militair trainingskamp Sawa.¹⁰ Daarnaast worden er door de militaire politie 'giffa's' uitgevoerd, dit zijn grote ad hoc razzia's waarbij militairen huizen doorzoeken om zo deserteurs of dienstplichtontduikers op te sporen. Ze vinden veelvuldig en over het hele land plaats en maken het voor jongeren en dienstplichtigen onmogelijk om zich vrij te bewegen. Men weet niet wanneer ze plaatsvinden en waar. Het komt voor dat kinderen halsoverkop worden meegenomen als militairen vinden dat ze er oud genoeg uit zien, ook als ze nog geen 18 jaar oud zijn.¹¹

Onderduiken

Soms hebben mensen geen andere keuze dan onder te duiken bij mensen. Dit betekent vaak dat ze overdag binnenshuis blijven en alleen 's avonds naar buiten gaan. Sommige vertrekken naar het platteland en verschuilen zich/leven dan letterlijk op het land tussen de gewassen. Zij hebben dan weinig contact met de buitenwereld en leven continu in angst.

---

⁹ De leeftijdsgrens kan variëren tussen brondocumenten, maar ligt rond de veertig.

¹⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Eritrea Juli 2015, p.47.

¹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Eritrea Juli 2015, p.40

Sommige jongeren hebben jarenlang zo geleefd, totdat ze ontdekt waren en meegenomen werden door de militaire politie of het land ontvlucht zijn.

2.2 Dienstplicht en jongeren

Volgens de Eritrese wet zijn jongeren niet dienstplichtig, maar in de praktijk werkt dit toch anders. Niet alle leerlingen in grade 12 (laatste jaar van de middelbare school), wanneer zij naar het militair trainingskamp Sawa gaan, zijn al 18 jaar. Tussen augustus 2007 en februari 2008 waren er 1599 minderjarige vrouwelijke soldaten aanwezig in Sawa. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat deze cijfers ondertussen gedaald zijn.¹²

Maetot

Voordat leerlingen hun laatste jaar in Sawa doorbrengen, zijn zij verplicht in grades 9, 10 en 11 (middelbare schoolperiode) aan het zomer-werkprogramma Maetot mee te doen. Zij werken dan zo'n twee maanden (tussen juni en september) aan het planten van bomen, het bouwen van terrassen, het renoveren van water stroomgebied regelingen en het aanleggen van wegen en andere bouwwerken.¹³

Op deze manier probeert de Eritrese overheid 'goede culturele waarden van de samenleving' bij te brengen aan hun jongere generatie.¹⁴ Wanneer jongeren niet op komen dagen kan het zijn dat zij zich niet in kunnen schrijven voor het volgende schooljaar.

---

¹² AfricLaw, filed under: Hibo Mahad, Khuraisha Patel, Yulia Prystash, *Eritrea: Not the country we struggled*, 1 april 2015.

¹³ Algemeen Ambtsbericht Eritrea 2015, p. 40 ,41

¹⁴ The official Eritrean government website Shabiat, Eritrea: Students' Summer Work Program

Sawa

Sinds 2003 worden studenten in hun laatste jaar van de middelbare school gevestigd in Sawa. Een militair trainingskamp in het westen van Eritrea. Hier worden zij voorbereid op de aankomende dienstplicht. Sawa heeft zijn eigen school, de Warsai Yikaelo Secondary School. Hoewel het de bedoeling is dat leerlingen hier, voordat hun 5 á 6 maanden lange militaire training van start gaat, ook nog gewoon 6 maanden les krijgen, geven docenten aan dat dit lastig is. Zeker omdat er op deze locatie extreem hoge temperaturen voorkomen.

Waarom willen jongeren in Eritrea niet in dienst?

Jongeren hebben vele redenen om niet in dienst te willen. De *voeding* is slecht en er zijn over het algemeen slechte of zelfs *geen sanitaire voorzieningen*. Vaak is er *geen toegang tot gezondheidszorg*. Lonen zijn niet hoog genoeg voor kostwinners en hun gezinnen om van rond te komen. Soms worden meerdere leden uit een familie tegelijk dienstplichtig, waardoor er niemand overblijft om voor ouderen te zorgen of om op het platteland te werken. *Verlof* voor bezoek aan familieleden of het regelen van persoonlijke zaken wordt niet aan iedereen verstrekt. Wanneer er verlof wordt genomen zonder toestemming of wanneer er een andere overtreding wordt gemaakt zijn de *sancties* zwaar. Denk hierbij aan opsluiting, marteling of andere onmenselijke of ontterende bestraffing van de persoon in kwestie of zijn familie. Voor vrouwen komt daar nog eens bij dat er veel *seksueel geweld* plaatsvindt zowel in het leger als in de gevangenissen. Soms kiezen meisjes er daarom voor een onvrijwillige 'relatie' aan te gaan om zo een mildere behandeling te krijgen. Daarbij speelt dat er *geen zichtbaar einde* aan de dienstplicht is, zelfs voor degenen die al gediend hebben geldt er nog een

burgermilitie waarvoor ze op elk moment opgeroepen zouden kunnen worden.

*In een rapport van Amnesty International is geconstateerd dat onder de 14.000 jongeren die in 2016 Sawa hebben afgerond, 48% bestond uit vrouwen die te maken hebben gehad met gender based violence, waaronder seksuele slavernij en marteling.*¹⁵

2.3 Wat voor invloed heeft de dienstplicht op de levens van Eritreeërs?

Basisbehoeften

Basisproducten als elektriciteit, gas en olie zijn soms moeilijk verkrijgbaar en alleen tegen hoge prijzen. Doordat mensen tijdens de nationale dienstplicht, die van onbepaalde tijdsduur is, geen ander werk mogen zoeken wordt het verkrijgen van deze producten nog lastiger gemaakt. Lonen tijdens de nationale dienstplicht zijn namelijk laag. Ook zorgt het niet kunnen zoeken van ander werk voor slechte vooruitzichten.¹⁶ Mede hierdoor leeft naar schatting zeventig procent van de Eritrese bevolking van zelfvoorziening in de landbouw. Eritrea behoort op de lijst van Global Finance tot de tien armste landen ter wereld (The Poorest Countries in the World); en meer dan 60% van de bevolking zou ondervoed zijn, waarmee Eritrea in oktober 2014 op de tweede plaats

---

¹⁵ https://www.vice.com/en_au/article/8xxb3a/the-living-hell-of-being-a-girl-soldier-in-eritrea
https://www.vice.com/en_au/article/8xxb3a/the-living-hell-of-being-a-girl-soldier-in-eritrea

¹⁶ Algemeen Ambtsbericht Eritrea 2015; p.44

terechtkwam op de Global Hunger Index van de FAO¹⁷.

Familieleven

De manier waarop de militaire dienstplicht in Eritrea plaatsvindt heeft ingrijpende consequenties op het leven van een individu. Het ontregelt niet alleen zijn/haar leven maar ook dat van familieleden en de bredere samenleving. Door de manier waarop de dienstplicht georganiseerd is, zijn mensen langdurig afwezig van hun familie en hun thuis. Ze hebben geen controle over hun verblijfplaats en werkzaamheden. Hierdoor kunnen ze zich niet meer ontplooiën, zoals bijvoorbeeld geld verdienen en een huis kopen. Ze kunnen geen relatie aangaan, geen gezin stichten en geen zorgtaken vervullen voor familie. Ze kunnen als het ware niet meer 'verder' in hun leven. Het gaat hier om essentiële en universele behoeften van mensen die verhinderd worden.

Eritrese waarden en idealen

Het koloniale verleden en de 30-jarige onafhankelijkheidsstrijd hebben de Eritrese cultuur en samenleving (zowel in Eritrea als in diaspora gemeenschappen) sterk gevormd. Nationalisme, zelfbestuur en zelfredzaamheid zijn hoog aangeschreven idealen. Tijdens de oorlog en ook na onafhankelijkheid werd van iedere Eritreeër verwacht hieraan bij te dragen door persoonlijke en professionele inzet.

Onderwijs in het bijzonder staat hoog aangeschreven in de Eritrese cultuur en samenleving. Een gedegen opleiding geeft bijvoorbeeld meer aanzien dan een hoog inkomen. Van hoogopgeleiden werd

verwacht dat zij zich zullen inzetten als leiders voor de Eritrese samenleving, als rolmodellen. Onder oudere generaties van Eritrese vluchtelingen bevinden zich veel hoogopgeleiden waarvan velen na 1991 (het jaar dat Eritrea onafhankelijk werd) waren teruggekeerd om hun bijdrage aan de wederopbouw te leveren.

Echter, sinds 2000 is de regering een steeds minder democratisch beleid gaan voeren met ook steeds minder ruimte voor inspraak door burgers. Participatie in de maatschappij is alleen daar nog mogelijk waar de overheid het toelaat of afdwingt. Veel Eritrese vluchtelingen vinden dat er geen balans meer is tussen plichten en rechten. En dat de idealen van zelfbestuur en zelfredzaamheid op nationaal niveau ten koste gaan van de kansen en rechten van de burger op individueel niveau.

Scholing en zelfontplooiing

Doordat leerlingen het laatste jaar van de middelbare school door moeten brengen in een militair trainingskamp vertrouwen jongeren het onderwijssysteem niet meer. Een grote groep leerlingen bleef tot recentelijk bewust zitten om niet naar Sawa te hoeven gaan, maar 'blijven zitten' is inmiddels ook niet meer mogelijk: iedere leerling gaat over ongeacht schoolprestaties. De ontwikkeling van jongeren wordt dus in grote mate belemmert door het vooruitzicht van de dienstplicht.

In de praktijk gaan veel jongeren zelfs helemaal niet meer naar school of verlaten school op jonge leeftijd om dienstplicht te ontwijken. Ze hebben dan geen andere keuze dan onder te duiken bij mensen.

2.4 De risico's bij het weigeren of ontwijken van de dienstplicht

---

¹⁷ UNDP: 2014 Human Development Report. Heads of Missions: Report on recent developments. In vertrouwelijk bericht van 12 juni 2014

Volgens de Vluchtelingenorganisatie van de VN vluchten er maandelijks 5.000 Eritreeërs het land uit. Door de toegenomen corruptie ('mgoeblal') is het mogelijk geworden om onder dienstplicht uit te komen of het vroegtijdig te verlaten.¹⁸ Rijkere families en families met goede contacten kunnen hier meer gebruik van maken dan arme families. Die staan machteloos.

Bij het weigeren of 'ontwijken' van de dienstplicht zijn er niet alleen risico's voor de deserteur, maar ook voor zijn of haar familie. Omdat het Eritrese rechtssysteem niet werkt, worden dienstplichtontduikers en deserteurs in de praktijk buitengerechtelijk gestraft.¹⁹ De overheid treedt niet op tegen mishandeling en marteling en daders worden niet bestraft, waardoor een cultuur van straffeloosheid in stand wordt gehouden²⁰. De continue angst en onzekerheid zorgen ervoor dat mensen te alle tijden worden beperkt in hun mogelijkheden tot zelfontplooiing.

Risico's voor de deserteur

Dienstplichtontduikers en deserteurs die ontdekt worden, worden opgepakt en (terug)gestuurd naar een militair opleidingskamp of naar een detentiecentrum waar ze voor onbepaalde tijd een zware straf kunnen krijgen zoals eenzame opsluiting, dwangarbeid of marteling.²¹ Gedetineerden worden soms

vastgehouden in ondergrondse cellen of metalen scheepscontainers. Aangezien veel detentiecentra zich in woestijngebied bevinden, kan de temperatuur in ongeventileerde cellen overdag extreem oplopen en 's nachts enorm dalen.²² Vrouwelijke gevangenen lopen een hoog risico op seksueel geweld. Het is bekend dat gedetineerden overlijden in gevangenschap als gevolg van slechte behandeling of gebrek aan medische zorg. Hetzelfde lot wacht vluchtelingen die onder dwang uit het buitenland worden teruggestuurd naar Eritrea (geretourneerde asielzoekers). Zij worden als verraders beschouwd en kunnen verdacht worden van dienstplichtontduiking, desertie of oppositionele activiteiten. Eritreeërs die de grens proberen over te steken kunnen neergeschoten worden door Eritrese autoriteiten ('shoot-to-kill' beleid).

Risico's voor de familie

Als een dienstplichtige ontsnapt, wordt de militaire politie naar zijn/haar huis gestuurd om de familie te ondervragen. Het komt voor dat familieleden dan ook worden meegenomen voor verdere ondervraging en opsluiting. Als iemand wordt meegenomen door de militaire politie, dan krijgt men niet te horen wat de reden is, of er een officiële aanklacht is en wat de straf daarvoor is. Als de meegenomen persoon vervolgens in de gevangenis belandt, dan kan dat voor korte periode zijn of voor onbeperkte duur. Familieleden mogen geen bezoek brengen, krijgen geen contact, weten niet in welke gevangenis de meegenomen persoon verblijft, en waarom die gestraft wordt. Sterfgevallen worden niet bekend maakt, en familieleden kunnen geen afscheid nemen.

---

¹⁸ Presentatie Eritrese Jongeren, Nidos Professionalisering dag, Februari 2016, B. Andebrhan' Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Eritrea Juli 2015, p.51

¹⁹ Algemeen Ambtsbericht Eritrea, p.46

²⁰ VN-Mensenrechtenraad: Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea, Sheila B. Keetharuth (mei 2014)

²¹ Amnesty International, Eritrea: 20 years of Independence, but still no freedom, mei 2013.

---

²² Amnesty International Report 2014/2015: Eritrea

2.5 Tips voor de begeleiding

Erken de zorgen van jongeren. Als jongeren in Nederland arriveren hoeven ze niet meer voor hun leven te vrezen, maar de angst en onzekerheden blijven natuurlijk wel bij ze. De zorgen die jongeren merkbaar hebben over familieleden en vrienden zijn reëel en dienen serieus genomen te worden. Hierbij is in de eerste plaats erkenning van hun zorgen belangrijk.